

1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?

Tsiviilkohtumenetlusõiguses kohaldatavad tähtajad võib üldiselt liigitada järgmiselt.

- Minimaalne etteteatamistähtaeg teise poole ning võimalike kolmandate poolte ja tunnistajate kohtusse kutsumiseks. Tavaliselt kohaldatakse vähemalt ühenädalast tähtaega. Põhimõtteliselt kehtib vähemalt ühenädalane tähtaeg ka siis, kui huvitatud pooli kutsutakse ilmuma hagi esitamise menetlusele, kui kohus ei näe ette teisiti (tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*) artiklid 114–119 ja 276 (poolte ja kolmandate isikute kohtusse kutsumine) ja artiklid 170 ja 284 (tunnistajate kohtusse kutsumine)). Oluline on märkida, et kui kostja teadaolev aadress on väljaspool Madalmaid või ta elab tegelikult teadaolevalt väljaspool Madalmaid, on etteteatamistähtaeg selle poole kohtusse kutsumiseks vähemalt neli nädalat (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 115).
- Maksimumtähtaeg õiguskaitsevahendite kasutamiseks. Vastuväide (*verzet*) tuleb tavaliselt esitada nelja nädala jooksul. Edasikaebuse (*hoger beroep*), ülemkohtule esitatava edasikaebuse (*cassatie*) ja jõustunud kohtuotsuse kehtetuks tunnistamise hagi (*herroeping*) suhtes kohaldatakse üldjuhul kolmekuulist tähtaega (vt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 143 (vastuväide), artiklid 339 ja 358 (edasikaebus), artiklid 402 ja 426 (ülemkohtule esitatav edasikaebus) ning artiklid 383 ja 391 (jõustunud kohtuotsuse kehtetuks tunnistamine)).
- Tähtaeg pooltele menetlustoimingute tegemiseks ja kohtule otsuste tegemiseks. See on üldjuhul 2–6 nädalat. Teatud tingimustel võib kohus lubada menetlustoimingute tegemise edasi lükata.
- Aegumistähtaeg kohtumenetluse alustamiseks ja täitevolituse teostamiseks. Üldine aegumistähtaeg on 20 aastat. Paljudel juhtudel kohaldatakse siiski lühemat, viieaastast aegumistähtaega. Sunniraha maksed aeguvad, kui selle tekkimise päevast on möödunud kuus kuud. Juba käimasoleva aegumistähtaja võib katkestada, pärast seda võib alata uus aegumistähtaeg. Näiteks täitevolituse suhtes kohaldatava aegumistähtaja võib katkestada kohtuotsuse kättetoimetamine või muu täitetoiming (tsiviilseadustiku (*Burgerlijk Wetboek*) 3. raamatu artiklid 306–325).

Seadusjärgsete tähtaegade suhtes kehtivad ka tähtaegade üldise pikendamise seaduses (*Algemene Termijnenwet*) sätestatud eeskirjad.

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrusele (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

Lisaks laupäevadele ja pühapäevadele on tähtaegade üldise pikendamise seaduses üldtunnustatud riigipühadena ette nähtud järgmised päevad:

uusaasta: 1. jaanuar

suur reede: ülestõusmispühade eelne reede

ülestõusmispühade teine püha: ülestõusmispühadele järgnev esmaspäev

taevaminemispüha: neljapäev 40 päeva pärast ülestõusmispühi

kuningapäev: 27. aprill

vabastamispäev: 5. mai

teine nelipüha: esmaspäev pärast nelipüha

esimene jõulupüha ja teine jõulupüha: 25. ja 26. detsember.

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilasjade menetluse tähtaegade suhtes?

Seadusjärgsete tähtaegade suhtes kehtivad ka tähtaegade üldise pikendamise seaduses sätestatud eeskirjad. Seaduses on ette nähtud, et seadusjärgset tähtaega, mis lõpeb laupäeval, pühapäeval või üldtunnustatud riigipühal, pikendatakse kuni järgmise päeva lõpuni, mis ei ole laupäev, pühapäev ega üldtunnustatud riigipüha. Vajaduse korral pikendatakse vähemalt kolme päeva pikkust tähtaega nii, et lisanduks vähemalt kaks päeva, mis ei ole laupäev, pühapäev ega üldtunnustatud riigipüha.

Kohtukutsega algatatud tsiviilasjade menetluse riiklikes eeskirjades (*Landelijk procesreglement voor civiele dagvaardingen bij de rechtbanken*) on määratud poolte tehtavate menetlustoimingute ja kohtuotsuse väljakuulutamise alguspunktiks kuuenädalane tähtaeg. Kooskõlas kohalike kohtute allüksuste tsiviilmenetluse riiklike eeskirjadega (*Landelijk reglement voor de civiele rol van de kantonsectoren*) rakendavad kohalikud kohtud põhimõtteliselt neljanädalast tähtaega (<http://www.rechtspraak.nl/>).

4 Kui toimingu või formaalsuse peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toimingu või formaalsuse sooritamise alguseks?

Algusaeg on alati otsustava sündmuse järgne esimene päev.

Kohtukutse

Ei kohaldata.

Õiguskaitsevahendid

Vastuväite (võimalik ainult tagaseljaotsuste vastu) tähtajal võib olla kolm algusaega:

hetk, mil kohtuotsus süüdimõistetud poolele isiklikult kätte toimetatakse;

kui kasutatakse teistsugust kättetoimetamisemetoodit, siis hetk, mil süüdi mõistetud pool teeb toimingut, mis tõestab, et ta on kohtuotsusest või täitmise alustamisest teadlik, ja

muudel juhtudel: kohtuotsuse täitmise lõpetamise hetk.

Kohtuotsuste kohta esitatavate **edasikaebuste ja ülemkohtule esitatavate edasikaebuste** tähtaega arvutatakse kohtuotsuse tegemise kuupäevast. Tähtaja esimene päev on kohtuotsuse tegemise päevale järgnev päev. Vt ka küsimus 12.

Otsuste kohta esitatavate ja ülemkohtule esitatavate edasikaebuste tähtaega arvutatakse

otsuse tegemise kuupäevast, kui avalduse esitaja ja huvitatud pooled ilmuvad menetlusele, ja

otsuse kättetoimetamisest või muul viisil teatavakstegemist, kui tegemist on muude huvitatud pooltega.

Jõustunud kohtuotsuse või otsuse **kehtetuks tunnistamise hagi** tähtaeg algab pärast seda, kui on tekkinud kehtetuks tunnistamise alus ja hageja või avalduse esitaja on sellest teada saanud, kuid igal juhul mitte enne kohtuotsuse või otsuse jõustumist, st seda ei saa enam vastuväite, edasikaebuse või ülemkohtule esitatava edasikaebusega tühistada.

Menetlustoimingud

Menetlustoimingute kindlaksmääratud tähtaega arvutatakse üldjuhul alates eelmisest kohtuasjade nimekirja kuupäevast täisnädalates. Näide: pärast kolmapäeval toimuvat kohtuasjade nimekirjas olevat istungit kantakse kohtuasi kohtuasjade nimekirja uuesti kolmapäeval neli nädalat hiljem ja dokumentide esitamise tähtaeg on kl 10. Kui kohtuasi nimekirjast näiteks eemaldatakse, määrab kohus kuupäeva, mil see uuesti nimekirja kantakse.

Aegumistähtaeg

Kohtumenetluste suhtes kohaldatava aegumistähtaja algusaeg sõltub menetluse olemusest. Näiteks õigus esitada hagi, et nõuda lepingulise kohustuse täitmist millegi andmiseks või tegemiseks, aegub viis aastat pärast nõude sissenõutavaks muutmise päevale järgneva päeva algust. Näide: õigus esitada hagi, et nõuda ebaseadusliku olukorra lõpetamist, aegub viis aastat pärast selle päeva algust, mil on võimalik nõuda olukorra kohest lõpetamist.

Täitmisele pööramine

Täitevolitus lõpeb põhimõtteliselt 20 aasta möödumisel kohtuotsuse tegemise päevale järgnevast päevast.

5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtutäituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Ei. Siiski mõjutab viis, kuidas pool kohtuotsusest teada saab, mõningatel juhtudel õiguskaitselahendi kasutamise, nt vastuväite esitamise tähtaja algust. Vt ka küsimus 4.

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

Ei. Tähtaeg algab sündmuse toimumise päevale järgneval päeval.

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

Kui ei ole teisiti märgitud, kasutatakse Madalmaade õiguses kalendripäevi. Tähtaegade üldise pikendamise seaduses on ette nähtud, et tähtaega, mis lõpeb laupäeval, pühapäeval või üldtunnustatud riigipühäl, pikendatakse kuni järgmise päeva lõpuni, mis ei ole laupäev, pühapäev ega üldtunnustatud riigipüha. Lisaks pikendatakse vajaduse korral seaduses sätestatud vähemalt kolme päeva pikkust tähtaega nii, et lisanduks vähemalt kaks päeva, mis ei ole laupäev, pühapäev ega üldtunnustatud riigipüha.

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

Need tähendavad samuti kalendrikuid ja kalendriaastaid.

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

Kohtukutse

Ei kohaldata.

Õiguskaitselahendid

Kohtukutse menetluses kasutatakse õiguskaitselahendeid kohtukutse väljaandmise teel. Välja arvatud juhul, kui seda lubab kohus, kuhu poolt kutsutakse, ei või kohtutäitur oma teadet väljastada pärast kl 20. Tähtaeg lõpeb seetõttu tegelikult viimasel päeval kl 20. Sellistes menetlustes tuleks ka mees pidada, et kohtukutse etteteatamistähtaja arvutamisel ei võeta arvesse kohtukutse väljastamise päeva ega päeva, mil pool peab kutse alusel kohtusse ilmuma (esimene kohtuasjade nimekirja kuupäev). Minimaalne etteteatamistähtaeg peab seetõttu jääma nende kahe kuupäeva vahele.

Hagi esitamise menetluses kasutatakse õiguskaitselahendeid hagiavalduse esitamise teel kohtu kantseleile. Seda on võimalik teha posti teel, isiklikult kantselei lahtiolekuaegadel või faksi teel kuni tähtaja viimase päeva keskööni.

Perekonnaasjades esitatavate edasikaebuste puhul erineb algusaeg pisut sellest, mida kohaldatakse edasikaebustele teistes hagi esitamise menetlustes (vt ka küsimuse 4 punkt „Õiguskaitselahendid“). Avalduse esitaja võib esitada edasikaebuse kolme kuu jooksul pärast kohtuotsuse tegemise päeva. Muud huvitatud pooled võivad esitada edasikaebuse kolme kuu jooksul alates otsuse kättetoimetamisest või muul viisil neile teatavaks tegemisest.

Menetlustoimingud

Kui kohtuasi on kohtuasjade nimekirjas, kehtib dokumentide esitamise kohta järgmine. Põhimõtteliselt esitatakse dokument, millel on kohtuasjade nimekirjas ette nähtud kuupäev, kohtu kantseleile dokumendi esitamise tähtajaks. See on kõige hilisem aeg, mil dokumendid, välja arvatud kohtukutse, ja aruanded peavad olema jõudnud kohtu valdusse. Riiklike menetluseeskirjade kohaselt on dokumentide esitamise päev ja kellaeg kolmapäev kl 10. Kui istungit asja kirjaliku menetlemise tõttu ei peeta, esitatakse dokumendid kohtu kantseleile kohtuasjade nimekirjas oleval kuupäeval või enne seda. Kohtu kohalik allüksus peab alati istungi, sest menetlustoiminguid võib teha sel juhul suuliselt. Dokumendid tuleb esitada kohtu kantseleile hiljemalt kohtuasjade nimekirjas olevale kuupäevale eelneval päeval. Seda on võimalik teha posti teel või isiklikult kantselei lahtiolekuaegadel või faksi teel kuni kõnealuse päeva keskööni.

Aegumistähtaeg

Vt ka küsimuse 4 punkt „Aegumistähtaeg“. Mõnede hagi esitamise õiguste puhul on olulisel kohal aeg, mil pool saab teatud asjaolust teada. Näiteks hagi esitamise õigus, et nõuda alusetult makstud summa tagastamist, aegub viis aastat pärast selle päeva algust, mis järgneb päevale, kui võlausaldaja sai teada nõude olemasolust ja saaja identiteedist, ning igal juhul 20 aastat pärast nõude tekkimist.

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühäl, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

Jah, tähtaega, mis saabub laupäeval, pühapäeval või üldtunnustatud riigipühäl, pikendatakse kuni järgmise päeva lõpuni, mis ei ole laupäev, pühapäev ega üldtunnustatud riigipüha. Kooskõlas tähtaegade üldise pikendamise seadusega ei kohaldata seda siiski tähtajale, mis määratakse konkreetsest ajahetkest või sündmusest tagasi loendamise teel. Teiste sõnadega kohaldatakse seda eeskirja maksimum-, mitte miinimumtähtaegadele.

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

Mõningatel juhtudel on seaduses ette nähtud tähtaja pikendamine. Näiteks kui kaotanud pool sureb edasikaebuse esitamise ajal ja selle poole pärijad soovivad astuda edasikaebuse menetluses tema asemele, kohaldatakse uut kolmekuulist tähtaega.

Üldjuhul täidetakse tähtaegadega seotud eeskirju rangelt, kuigi Madalmaade ülemkohus (*Hoge Raad der Nederlanden*) on teinud erandi juhtudel, kui edasikaebuse esitanud pool ei teavitatud kohtu vea või tegevusetuse tõttu kohtuotsusest. Sellisel juhul ei ole see poole süü, et ta tähtajast kinni ei pea, ja talle võimaldatakse lühiajaline pikendamine.

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?

Edasikaebuse esitamise tähtaeg on tavaliselt kolm kuud. Teatud tsiviilasjades, näiteks vahemenetluses (kiirendatud menetlus), kohaldatakse edasikaebuste ja ülemkohtule esitatavate edasikaebuste suhtes lühemaid tähtaegu – vastavalt neli ja kaheksa nädalat.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Kõik tähtajad, mis on seotud poole kohaleilmumisega, on miinimumtähtajad. Maksimumtähtaegu ei ole kehtestatud.

Kohtukutse

Kohus võib hageja taotlusel lühendada etteteatamistähtaega poole kohtusse kutsumiseks, kui see on teatud tingimuste tõttu vajalik. Vahemenetluses väljastatakse kohtukutse alles pärast seda, kui kohtunik on kindlaks määranud istungi kuupäeva ja kellaaja. Istungit võib pidada isegi pühapäeval. Vajaduse korral võib poole kohtusse kutsuda väga lühikese etteteatamistähtajaga. Hagi esitamise menetluses võib kohus kehtestada poole kohtusse kutsumiseks ka lühema etteteatamistähtaja.

Kohtul ei ole võimalik pikendada etteteatamistähtaega poole kohtusse kutsumiseks, kuigi hagi esitamise menetluses võib ta kehtestada kohaleilmumiseks pikema etteteatamistähtaja (vt küsimused 7 ja 8).

Menetlustoimingud

Kohus võib pikendada tähtaega, mille jooksul pooled peavad menetlustoimingud tegema, kui need pooled seda ühiselt taotleavad. Kui taotlus esitatakse ühepoolselt, võimaldatakse edasilükkamist ainult kaalukatel põhjustel või vääramatu jõu tõttu. Kaalukad põhjused hõlmavad näiteks asja faktilist või õiguslikku keerukust, vajadust oodata teises asjaomasest menetluses tehtavat kohtuotsust või olukorda, kui pool või tema advokaat on haige või puhkusel.

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Madalmaade õigus ei sisalda sätteid sellise olukorra puhuks.

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Kohtukutse

Kui pool kutsutakse kohtusse ebapiisava etteatamisajaga, muutub kohtukutse kehtetuks, kui kostja ei ilmu kohale, ja kohus kuulutab selle kehtetuks. See ei muutu kehtetuks automaatselt. Hageja võib vea kõrvaldada, väljastades enne esimest kohtuasjade nimekirjas olevat kuupäeva kohtutäituri parandatud teate.

Kui kostja ei ilmu esimesel kohtuasjade nimekirjas oleval kuupäeval kohale, kontrollitakse, kas kohtukutses esineb vigu, mis võivad muuta selle kehtetuks.

Kui kohtukutse on korras, tunnistatakse kostja mitteilmunuks ja hagi on üldjuhul lubatav ka kohale ilmumata jätmisel. Kui kostja ei ilmu kohale ja on tõenäoline, et ta ei saanud kohtutäituri teadet vea tõttu kätte, tunnistab kohus teate kehtetuks.

Kui kostja ei ilmu kohale või ei nimeta advokaati, kuigi kohtukutses on temalt seda nõutud, ja selgub, et kohtutäituri teates oli viga, mis muudab selle kehtetuks, ei tunnistata kostjat mitteilmunuks. Kohus määrab kohtuasjade nimekirjas uue kuupäeva ja annab korralduse viga hageja kulul kõrvaldada. Kui kostja ilmub kohale ega tugine veale, loetakse kohtukutse nõuetekohaselt väljastatuks.

Õiguskaitsevahendid

Kui õiguskaitsevahendi kasutamise tähtaeg on ületatud, on karistuseks edasikaebuse tagasilükkamine. Seejärel jõustub aluseks olev kohtuotsus, st seda ei ole enam võimalik tühistada vastuväite, edasikaebuse või ülemkohtule esitatava edasikaebuse kaudu.

Menetlustoimingud

Kui menetlustoimingut ei tehta kehtestatud tähtaja jooksul, võib teatud tingimustel saada pikendust (vt küsimus 10). Kui pikendust ei ole võimalik saada, siis menetlustoimingu tegemise õigus aegub.

Aegumistähtaeg

Kui huvitatud pool on lasknud kohtumenetluse alustamise ajal aeguda, kestab nõudega kaitstud hagi esitamise õigus edasi. Seda ei ole siiski enam võimalik teostada kohtu kaudu.

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jätnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Pooltele, kes ei ole tähtaegadest kinni pidanud, on kättesaadavad järgmised õiguskaitsevahendid.

Kohtukutse

Kostja, kes ei ilmu kohale esimesel kohtuasjade nimekirjas oleval kuupäeval, tunnistatakse üldjuhul mitteilmunuks. Kuni lõpliku kohtuotsuse tegemiseni on sellisel kostjal võimalik tagaseljaotsus ära hoida, kui ta ilmub menetluses kohale poolena. Pärast lõpliku kohtuotsuse tegemist on poolel, kes on tunnistatud mitteilmunuks, võimalik kasutada õiguskaitsevahendina vastuväidet. Tagaseljaotsust, tagaseljaotsuse ärarahoidmist kohtusse ilmumise kaudu ja vastuväidet ei kohaldata hagi esitamise menetluses. Sellisel juhul on kohale ilmumata jätnud huvitatud poolel võimalik esitada edasikaebus.

Õiguskaitsevahendid

Õiguskaitsevahendite kasutamise tähtaja kehtestab kohus omal algatusel. Edasikaebuste ja ülemkohtule edasikaebuste esitamise tähtajad on kohustuslikud. Kohtud on õiguskindluse huvides nende tähtaegade kohaldamisel väga ranged. Siiski on Madalmaade ülemkohus rakendanud teatavat paindlikkust seoses edasikaebustega hagi esitamise menetluses. Edasikaebuse teates tuleb esitada edasikaebuse alused, kuid juhtudel, kui otsus on välja kuulutatud, aga ei ole veel ära saadetud, ja edasikaebuse esitajal ei ole seetõttu juurdepääsu selle aluseks olevatele põhjendustele, on lubatud esitada edasikaebuse alused järgnevas edasikaebuse lisateates. Edasikaebus ise tuleb esitada siiski tähtaja jooksul. Ainult erandjuhtudel, kui kohus on teinud kahekordse vea, pikendatakse tähtaega 14 päeva võrra alates otsuse kättesaamise päevast. See on nii juhul, kui edasikaebust esitav pool kohtu (või kohtukantsleil) vea tõttu ei teadnud ega saanud teada, millal otsus välja kuulutatakse, ja otsus saadeti välja või väljastati alles pärast edasikaebuste tähtaja lõppemist vea tõttu, mida ei põhjustanud edasikaebuse esitaja. Kohtukutse menetluses ei ole edasikaebuse teates vaja esitada edasikaebuse aluseid. Need esitatakse alles menetluse hilisemas etapis.

Menetlustoimingud

Teatud tingimustel võib menetlustoimingute tegemiseks taotleda pikendust (vt küsimus 13). Kui pikendust ei saada, siis menetlustoimingu tegemise õigus aegub.

Aegumistähtaeg

Aegumistähtaja lõppemisel ei ole ette nähtud muid õiguskaitsevahendeid peale selle õigeaegse katkestamise (vt küsimuse 1 punkt d). Väga erandlikel asjaoludel võib kohus otsustada, et aegumistähtajale tuginemine on vastuolus mõistlikkuse ja õigluse põhimõtetega.

Viimati uuendatud: 12/09/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.